N. Inv. 5644.

Przywileia Krolow polskich Miastu Krzemieńcowi roznemi czasy nadane, wypisane wiernie z Oryginałow znayduiących się w Magistracie teyoż Miasta. wszytkie pargaminowe. —

1.

39. Przywiley Augusta III.

August trzeci z Bożey Łaski Krol polski, Wielki Xiążę Litewski Ruski Pruski Mazowiecki Zmudzki Kiiowski Wołyński Podolski Podlaski Jnflantski Smoleński Siewierzki i Czerniechowski a Dziedziczny Xiążę Saski i Elektor.

Oznaymuiemy niniejszym Listem naszym wszem wobec y każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy iż produkowany był przed nami List pargaminowy i Ręką Nayiaśnieyszego Krola Jmci Jana trzeciego Predecessora Naszego podpisany i pieczęcią Koronną stwierdzony prawa i wolności Miastu naszemu Krzemieńcu nadane w sobie zawieraiący dawnością czasu miyscami nadpsuty żadney iednak Suspicyi niepodległy. Supplikowano Nam oraz abyśmy List pomieniony tudziesz prawa i wolności w nim się zawieraiące powagą naszą Krolewską, z mocnić utwierdzić y approbować raczyli, ktorego to ~~Text~~ List słowo w słowo tak

tak się w sobie ma iako następuie: Jan Trzeci z Bożey
Łaski Krol polski wielki Xiąże Litewski Ruski pruski
mazowiecki Zmudzki Kiiowski wołyński podolski podlaski
Inflantski Smolenski Siewierski i Czerniechowski. Oznay-
muiemy Niniejszym Listem Naszym wszem w obec y kaz-
demu z osobna komu o tym wiedzieć należy, Iż przedsta-
wiony był przed Nami List pargaminowy Ręką Nayiaś-
nieyszego Krola Imci Michała Antecessora Naszego pod-
pisany y pieczęcią Większą Koronną zapieczentowany, Prawo
Miastu Naszemu Krzemiencowi nadane w sobie za~~wieraiący~~
mykaiący, cały, pełny i żadney Suspicyi niepodległy i
supplikowano Nam, abyśmy tenże List powagą Naszą
Krolewską stwierdzić zmocnić y approbować raczyli, ktory
to List od słowa do słowa tak w sobie ma, Michał z Bożey
Łaski Krol polski wielki Xiąże Litewski Ruski &. Oznay-
muiemy tym Przywileiem Naszym wszem w obec y
każdemu z osobna komu to wiedzieć należy, Iż produkowa-
no przed Nami List pargaminowy Ręką Nayiaśnieyszego
Antecessora Naszego Jana Kazimierza podpisany i pieczę-
cią mnieyszą Koronną zapieczentowany, prawa y przy-
wileje Miasta Krzemienca na Wołyniu w sobie maiący
zdrowy cały i żadnego podeyrzenia niemaiący, supplikowano
nam przeto abyśmy tenże List i inne prawa i wolności
osobliwie

osobliwie w Lustracyi niżey mianowaney temuż Miastu służące powagą Naszą Krolewską stwierdzić i umocnić raczyli, Ktorego Listu ten iest Tenor: Jan Kazimierz z Bożey Łaski Krol polski &. Oznaymuiemy tym Listem wszem w obec i Każdemu z osobna komu to wiedzieć należy. pokładany był przed nami Extrakt autentyczny zapieczentowany z Xiąg Grodzkich Łuckich wyięty potwierdzenie abo Konfirmacyą generalną S. P. Krola Jmci Władysława Brata y Antecessora Naszego praw wszystkich Miastu Krzemieńcowi służących pod Datą w Warszawie Dnia Dziesiątego miesiąca Marca Roku pańskiego Tysiąc sześcset Czterdziestego w ktorego w sobie zawieraiący namniey nienaruszony, cały i wniczym niepodeyrzany wniesiona iest natenczas Jmieniem wszystkiego Miasta naszego Krzemieńca do nas uniżona Prozba a zwłaszcza pod teraznieyszą Dewastacyą y zniszczenie Miasta Krzemieńca wszystkie prawa i przywileje Autentyczne im służące są zabrane i porabowane (iakiesmy z Manifestacyi Autentyczney wzglądem zabranych temuż Miastu praw i przywileiow do Xiąg Grodzkich Krzemienieckich zaniesioney a przed Nami pokładaney dostatecznie wyrozumieli) abyśmy też prawa y przywileia ich powagą

Naszą

naszą Królewską stwierdzili y zmocnili, którego to przywi-
leiu Konfirmacyi pomienioney Króla Jmci w tymże Extrak-
cie wyrażoney ten iest Contekst słowo w słowo pisany:
Władysław IV. z Łaski Bożey Król Polski, wielki
Xiążę Litewski Ruski pruski Mazowiecki, Inflantski,
Żmudzki Smoleński Czerniechowski a Szwedzki Gotski
Wandalski Dziedziczny Król. Oznaymuiemy tym
Listem naszym wszem w obec y każdemu z oso-
bna komu to wiedzieć należy. Iż Nam pokazany był
przywiley na pargaminie po Łacinie pisany Nayiaśnieysz-
szego niegdy Króla Jmci Zygmunta Augusta Miastu
Krzemieńcowi dany, zamykaiący w sobie konfirmacyą
praw y wolności pomienionemu Miastu przez S. P. Króla
Jmci Zygmunta pierwszego nadanych. Supplikowa-
no Nam Jmieniem pomienionych mieszczan abyśmy
ten przywiley z Łacinskiego po polsku dla prędszego y
snadnieyszego zrozumienia Ludu pospolitego Miasta
tamtego przełożony powagą naszą Królewską stwierdzili,
y approbowali, który się w sobie tak ma. Zygmunt
August z Bożey Łaski Król polski Wielki Xiążę Litewski
Ruski pruski Mazowiecki Inflantski &. pan y Dziedzic.
Oznaymuiemy

Oznaymuiemy tym listem Naszym komu należy i wszystkim.
Dokazano przed nami przez pewne Konsyliarze Nasze Jmieniem
Sławetnych Mieszczan Miasta naszego Krzemieńca przywiley
pargaminowy niżey napisany, zdrowy, pełny z żadney miary
niepodeyrzany, y supplikowano Nam abyśmy go i w nim
zawieraiące się punkta, według przywrócenia Ziemi Wo-
łyńskiey do Królestwa Polskiego na teraźnieyszym Sey-
mie walnym przez nas uczynionego aby y sami Wołyńcy
też wolności i prerogatywy które Korona ma y onych za-
żywa oni także mieli y zażywali powagą Naszą Królewską
konfirmowali approbowali y zmocnić raczyli, którego przy-
wileiu ten który nastempuie Sens. W Imię Pańskie
Amen. Na wieczną pamiątkę. My Zygmunt z Bożey
Łaski Król Polski Wielkie Xiąże Litewskie, Ruskie,
+ pruskie, Mazowieckie &. Pan i Dziedzic ~~wszelkie~~. Wiadomo czyni-
my tym Listem Naszym każdemu komu wiedzieć należy
teraźnieyszym y na potym będącym Jż luboźmy byli
Lat przeszłych Wielebnemu w Chrystusie Oycu Panu
Janowi z Xiążąt Litewskich Biskupowi Wileńskiemu z Łas-
ki naszey Królewskiey y Xiążęcey darowali w Łasną i
wieczną Dziedziczność Dobra Nasze Xiążęce to iest
Miasto y Zamek nazwane Krzemieniec w Ziemi

Naszey

Naszey Wołyńskiey w Xięstwie Litewskim położo-
ne ze Wsiami do niego należącemi i zdawna przy-
woitemi Który to Zamek i Miasto Krzemieniec
pomieniony Biskup względem tey Łaski i darowi-
zny Naszey Krolewskiey y Ligięcey osadzać fortyfi-
kować y większą Osadę ~~z przy~~ z przychodniów zakładać
był porad, potym iednak gdyśmy go z Biskup-
stwa Wilenskiego na Biskupstwo Poznańskie w Koro-
nie promowowali i darowizny nasze to iest Zamek
y Miasto Nasze Krzemieniec od Nas sobie dane
z temiż Wsiami znowu w ręce nasze pisał i przywi-
ley od nas na to sobie dany oddał i w posessyą naszę
podał. My zaś chcąc te dobra Nasze Krzemieniec
w lepszą klubę albo porządek wprawić, gdyż w gembie
prawie Nieprzyiaciela Krzyża S[o] osadzone są, Zawsze tą
Osadę z szczodrobliwością i Łaską Naszą Krolewską wesprzeć
i pomnożyć, chcąc aby tym prędzey tam się Ludzie zbie-
gali i to Miasto które przed tym przez Nieprzyiaciela
Krzyża S[o] spustoszone było, zamodz się mogło y osięść
Miastu przerzeczonemu Krzemieńcowi i obywatelom Jego
wszystkim

wszystkim każdemu z nich prawo Saskie Magde-
burskie z wolnościami prerogatywami wszystkiemi
iako inne Miasta nasze Korony Polskiey iako
osobliwie stołeczne Miasto Krakow maią y są
fundowane y onych zażywaią, takze tez we wszy-
stkich akcyach y sprawach wielkich y małych
między Mieszczany y Mieszczankami samemi krze-
mienieckiemi y inszemi ktoremikolwiek tam przy-
chodzącemi przypadaiących kryminalnych i niekry-
minalnych iakichkolwiek pomienieni Mieszczanie
y ich potomkowie y sukcessorowie takze Obywa-
tele Miasta naszego krzemienica teraznieyszi y
na potym będący prawem tylko Magdeburskim
sądzić się i przed nikim innym tylko przed Bur-
mistrzem a Raycami odpowiadać maią i będą powinni,
czasy wiecznemi, ktoremu to Burmistrzowi y Raycom
z władzy naszey Krolewskiey daiemy y pozwalamy wszel-
ką moc y władzę wszystkie sprawy wielkie y małe
sądzić, y wszystkim obywatelom y przychodniom
według słuszności sprawiedliwość czynić, w spra-

wach

w sprawach zaś Kryminalnych i nieKryminalnych
to iest urzędem z Złodzieystwa zaboystwa spalenia
i iakichkolwiek wystempków głownych prawem samym
Magdeburskim Woytowi albo Lant Woytowi Krzemienie-
ckiemu moc daiemy, sentencyą ferować i na gardło są-
dzić, karać według wystempków y iego okoliczności bez
żadney przeszkody iakichkolwiek poddanych Naszych y
iakiegokolwiek stanu y Religii tak Rzymskiey iako
y Greckiey. A do Spraw takich rozsądni y mądrzy
obydwa Religii męzowie obierani bydź maią. podług ugo-
dy którą niegdyś sobą namowili dla uprzątnienia między
sobą trudności. Wyimuiąc i wolnych czyniąc zaraz y
potomnych czasów wiecznie Mieszczan przerzeczonych Krze-
mienieckich y wszystkich szczególnych Obywatelów tego p[rzerzeczonego]
Miasta teraznieyszych y na potym będących od wszela-
kiey Jurysdykcyi y mocy, wszelkich Woiewodów Xiążąt
Urzędników y Szlachty poddanych Naszych przed niemi
ani ich Namiestnikami stawać y sprawiać się niemo-
ią y niepowinni tylko przed Burmistrzem y Raycami

także

także y wszytkim Krzemienieckim a nie inszym tylko
Maydeburskim prawem, a ci ktorzyby do inakszego
prawa pociągnieni nie stanęli żadney Winy ani Karania
popadać niemaią, ani ich ciągać abo grabić alias Dzieckie
brać od Urzędnikow Naszych tenże Urząd mieyski dopuścić (Dzieckie)
ma. Od uciążania zaś iesliby iakie ciż Mieszczanie
abo obywatele Krzemienieccy od Burmistrza Rayców
y Woyta w Sądach ponosili, Appellacye wszystkie
zwie w sprawach wszystkich wyżey mianowanych
do Miasta Lwowa iako do prawa wyższego albo do
naszego Krolewskiego Maiestatu y one według pra-
wa Maydeburskiego Zwyczaiu przegotować maią.
Daiemy przytym y pozwalamy tym Listem Naszym
pomienionym Mieszczanom Naszym Krzemienieckim
w Mieście Krzemieńcu Waye, Kramy, Jatki mięsne,
Apteki Kupieckie Korzenne, Szynkowne solne żelazne,
Krawieckie Szewskie Grabarskie także y Smalcarnie
do spuszczania łoiow y Woskobiynie i wszystkich
inszych Rzeczy y rzemiosł od prawa niezakazanych,
Kramy iy insze na pożytek y potrzebę, ozdobę, obronę
y bespieczeństwo Miasta ich sposobne będą osadzać
y fundować

y fundować co ~~wielkie~~ zaś tknie ludzi iakiegokolwiek rzemiosła Krawcy Kuśnierze Szewcy Rzeźnicy piekarze Garbarze, i inne swoie osobliwe zgromadzenia albo Cechy według zwyczaiu w innych miastach naszych osobliwie w Mieście Krakowie, Warszawie według opisania tych praw mieć będą, bez krzywdy iednak i szkody pomienionego Miasta. Co się zaś tknie wolności tym Mieszczanom Krzemienieckim przez wyżej mianowanego Wielebnego ~~[illegible]~~ Jana Biskupa osobliwie Burmistrzom Raycom y pisarzowi względem Rol, domów, y Ogrodów od płacenia Czynszów tak naszych Królewskich iako i Miastu należących pozwolonych tejże wolności tym Mieszczanom do skończenia ich zachować y one trzymać chcemy y statem naszym Królewskim obiecuiemy. Zaś szlachta Kuszkarze Kupcy w pomienionym Mieście Krzemieńcu mieszkaiący tych wolności zażywać y z nich się cieszyć będą ponoszące ciężary miejskie y prawa Magdeburskiego zażywaiące. W szynkowaniu zaś piwa na dwie mile od tego Miasta odległe Karczmy tak Xiążęce iako y szlacheckie przeszkoda bydź niemaią. Żydzi zaś w Mieście Krzemienieckim mieszkaiący tych wolności zażywać ani iakimkolwiek

sposobem

z sposobem Kupiectwa y Targow względem ~~tey~~ tey wolności
przeszkadzać y przerywać niemaią y niebędą po-
winni - Co się zaś dotyczę innych prerogatyw y wol-
ności a osobliwie od Ceł iakich kolwiek tak grobel-
nych iako y mostowych od wszelakiey Kupi albo
Towarów Mieszczan naszych Krzemienieckich to
iest od ~~towarow, soli~~ Wołow Soli Woskow Skor
Sukna Ryb y innych iakimkolwiek przezwiskiem
nazwanych które tak w Koronie iako y W. Xięstwie
Litewskim używaią od tych wolnych mieć chcemy
y deklaruiemy na wieczne czasy. Na ostatek że
Zamek y Miasto Nasze przezwarone niedoskonale
iescze ugruntowane y ufortyfikowane zostawa
do wytrzymania wszystkich insultow nieprzyia-
cielskich y Naiiaśnieysza Xiężna Pani Bona z Łas-
ki Bożey Królowa Polska y Wielka Xiężna Litew-
ska Matronka Nasza naymilsza o obronie iego
y Municyey starania na się przyięła,
chcąc Potomności po sobie pamiątkę zostawić
wieczną tudzież Zamek y Miasto Nasze Krze-
mieniec

Przemienice ze wsiami do niego należącemi iakoго nam niedawno ustąpiono Teyże Nayiaśnieyszey Krolewey zapisuiemy daiemy y pozwalamy, aby tym lepiey y bespiecznieу o tego Zamku Osadzie y Miasta Obronie y lepszym porządku, takźe pożytku radzić y myśleć mogła. Daiąc moc y pozwalaiąc Jey Krolewskiey Mći dla pożytku y pomnożenia dalszego tegoż Miasta Mieszczan y Obywatelow Miasta pomienionego prawy większemi Wolnosciami y swobodami będących teraz y na potym pomnażać y rozszerzać. Jarmarki doroczne y Targi tygodniowe czasu y dni ktorеby się sposobnieysze zdały stanowić publikować odprawować y wszystkie inne rzeczy stanowić y ordynować zgołasz co do praw y Wolnosci pomienionego Miasta sciągać się y należeć będzie. Obiecuiąc Słowem Naszym Krolewskim za nas y Sukcessorow Naszych Jż przywileia Jey Krolewskiey Mći tym Mieszczanom

nam dane naostatek y które będą dawane mocno trzymać obserwować y wiernie potwierdzone y zachowane mieć, tak iakby przez nas samych dane były będziemy dla lepszey wiary pieczęcią Naszą zawieszoną ten List stwierdzamy. Dan na Seymie Wileńskim we Wtorek przed Kwietnią Niedzielą która była dnia piętego Kwietnia Roku Pańskiego Tysiąc pięćset trzydziestego szostego Zygmunt Krol. Za sprawą Wielmożnego Woyciecha Gasztolda Woiewody Wilenskiego Kanclerza W. Xięstwa Litewskiego My tedy Zygmunt August Krol przeyzrany do prozby pomienioney iako słuszney się skłaniaiąc pomieniony List we wszystkich punktach Artykułach y kondycyach konfirmować y ratyfikować umyślilismy iakosz konfirmuiemy y ratyfikuiemy. Deklaruiąc iż wszystkie punkta ile się z prawem zgadzaią mieć Wagę swoią wierną będą, Za swiadectwem tego Listu, przy którym pieczęć Nasza iest zawieszona. Dan na Seymie Koronnym walnym Lubelskim w poniedziałek po Swięcie

Narodzenia

Nawiedzenia NaySwiętszey panny Maryi, Roku pańskiego MDLXIX. krolowania naszego roku czterdziestego. Za sprawą Wielmożnego Walentego Dembińskiego z Dembian Kanclerza Koronnego My tedy Władysław Czwarty Krol pomienioney prozby abo supplikacyi łaskawie przysłuchawszy a iako słuszney sprzyiaiąc, pomieniony wszystek text tak iako w sobie brzmi y ~~onego~~ onego ~~ciż~~ ciż nieprzeraniè przemienieniey są w zapisaniu spolnym całe nienaruszone prawa wszystkie aby onym wbrew niebyło approbuiemy y zmacniamy, Chcąc aby te punkta powinny swoy walor miały. Naco dla lepszey Wiary Ręką się naszą podpisawszy pieczęć koronney appensem zmocnić rozkazaliśmy. Dan w Warszawie Dnia IX Miesiąca Marca Roku panskiego MDCXLII panowania Krolestw naszych Polskiego y Szwedzkiego X roku.

Władysław Krol. My tedy Krol do słuszney prozby skłoniwszy się chętnie wyżey opisane punkta y przywileie

y przywileie tak iako w tymże Extrakcie autentycznym są wyrażone stwierdzić y zmocnić umyśliliśmy, iakosz we wszystkich punktach paragrafach klauzulach wolnościach y pożytkach tychże przywileiow kontentach ile prawo każe y w dawnym toz miasto iest tychze przywileiow używaniu cale y nienaruszenie stwierdzamy i zmacniamy tym listem Naszym. Do ktorego dla lepszey wiary rękę naszą podpisawszy pieczęć koronną przycisnąć kazaliśmy. Dan w Kapinosie Dnia 23.º Miesiąca Stycznia Roku panskiego MDCL panowania Krolestw naszych polskiego y szwedzkiego II Roku Joannes Casimirus Rex Locus Sigilli Minoris Regni Albertus Kadzidłowski Secretarius Regiae M.tis. My tedy Michał Krol do pomienioney Suppliki skłaniaiąc się tak wzwyż inserowany od słowa do słowa przywiley iako y insze prawa przerzeczonego Miasta Krzemienca tu niespecyfikowan

ryfikowane które iednak iakoby tu od słowa do słowa
wpisane były mieć chcemy osobliwie wolności w Lu-
stracyey w mieście w Roku 1664 odprawioney au-
tentycznej przed nami pokładaney która do przywileju
wzwysz opisanego a przywiley też do niey referowaé
się ma, wyrażoney we wszystkich punktach klau-
zulach artykułach y kondycyach powagą naszą
Królewską stwierdzić zmocnić y ratyfikować umy-
sliliśmy, iakosz stwierdzamy zmacniamy y raty-
fikujemy tym Listem przywilejem Naszym który
aby wierną wagę y moc swoię ile się z prawem
zgadza y w używaniu iest zawsze miał dekla-
rujemy y koniecznie po wszystkich komu to należy
mieć chcemy y rozkazujemy aby przy tych pra-
wach y wolnosciach przez Nas y Nayjasnieyszych
Antecessorow Naszych zmocnionych całe y niena-
ruszenie zachowani byli dla Łaski Naszey. Naco
dla większey wagi do tego przywileiu Ręką Naszą
podpisanego pieczęć koronną zawiesić rozkaza-
liśmy. Dan w Krakowie Dnia 20 Miesiąca
Novembra Roku Panskiego Tysiącznego Szesćset-
nego

niego Szesdziesiątego Dziewiątego, panowania
Królestwa Naszego polskiego pierwszego roku.
Michael Rex. Mieysce pieczęci wielkiey Ko-
ronney Hieronimus Pinóci Sae Regiae Majes-
tatis Secretarius. A przeto My Jan Król
do pomienioney Suppliki, przez panow Rad
naszych także przez Urodzonego Franciszka
Więckowskiego Woyskiego Kruszwickiego a Woy-
ta Krzemienieckiego Zołnierza dawno nam zasłu-
żonego y w rożnych okazyach wojennych doswiad
czonego za tymże Miastem naszym Krzemienie-
~~nieckim~~ cem do nas wniesioney Łaskawie skłoni-
wszy się ten List tu wpisany we wszystkich pun-
ktach klauzulach artykułach y kondycyach ap-
probować konfirmować y ratyfikować umyśliśmy
iakoż approbuiemy konfirmuiemy y ratyfikuiemy
teraznieyszym Listem naszym przydaiąc mu
wiaznego i nieodmiennego waloru a oraz y wszy-
stkie inne prawa Dekreta przywileie temuż
Miastu służące lubo tu niespecyfikowane które

tu za

ku za spezyfikowane mieć chcemy a mianowicie Lustracyą Roku 1664 odprawioną y w niey protestacyą względem prowentów gorzałczanych y Browarów od Krzemienieckich Mieszczan uczynioną także Dekret od tychże Lustratorów w roku 1664 między Mieszczanami a Żydami Krzemienieckiemi ferowany (: Inquantum Juris est:) approbuiemy y iżeliby Mu się w czym nie-dosyć działo Exekucyą niedowdzierną przez Burgrabiego Zamkowego nakazuiemy. Czego urodzony Woyt iako tego Miasta patron przestrzegać prawa y zwyczaiu dawnego we wszystkich krzywdach bezprawiach przy Mieszczanach stawać składki albo racżey podatki od Miasta wybierać a tam gdzie należy oddawać y kwity odbierać powinien. Naco dla lepszey wiary Ręką się naszą podpisawszy pieczęć Koronną dać roskazaliśmy. Dan w Warszawie na Seymie walnym Dnia VIII Miesiąca Marca Roku Pańskiego MDCLXXXI. Panowania

nia naszego VII. Jan Krol. Konfirmacya prawa miastu Krzemienцowi Stanislaus Szczuka S. R. Mtis Secretarius Locus Sigilli Regni appensi. My tedy August Trzeci Krol pomienioney Suppliki od Mieszczan Krzemienieckich przez panow Rad naszych do nas uczynioney wysłuchawszy y do niey się Łaskawie nakłoniwszy przywiley albo Konfirmacyą wyżey inserowaną, tudzież inne prawa Lustracye Wolności od Nayiaśnieyszych Predecessorow naszych Mieszczanom Krzemienieckim nadane powagą naszą Krolewską stwierdzić umocnić ratyfikować y approbować umyśliliśmy, iakoż (: iżeli niesą w czym prawu pospolitemu przeciwne y w używaniu onych są:) stwierdzamy znaczniamy ratyfikuiemy y approbuiemy tym Listem przywileiem naszym który aby wierną wagę y moc swoię miał Deklaruiemy y po wszystkich komu to należy mieć chcemy aby ~~pomienieni~~ Pomienieni Mieszczanie Krzemienieccy przy prawach y wolnościach

ściach swoich wcale y nienaruszenie zachowani byli, dla łaski naszey. Naco dla większey wiągi Tego przywileiu Ręką Naszą podpisanego pieczęć Koronną zawiesić roskazaliśmy. Dan w Warszawie Dnia XV Miesiąca Listopada Roku pańskiego MDCCXLVIII. Panowania naszego XVI Roku. Augustus Rex. Konfirmacya praw y wolności Miastka Krzemieńcowi z Duriązych. Ignacy Ludwik Nowicki JKMci Sekretarz. — (zawiera 4 kart folio) (z pieczęcią całą).

II.

40. Przywiley Jana 3go

Jan III z Bożey Łaski Król polski Wielki Xiążę Litewski Ruski pruski Mazowiecki, Żmudzki Kijowski Wołyński Podolski podlaski Inflantski Smoleński Siewierski y Czernichowski.

Oznaymuiemy niniey szym Listem naszym w obec y każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy. Ji produkowany był przed Nami List pargaminowy ręką Najiaśnieyszego Krola Jmci Michała antecessora naszego podpisany y pie-

y pieczęcią większą Koronną zapieczentowany, prawo Miastu
Naszemu Krzemienicowi nadane w sobie zamykaiący, cały
zdrowy i żadney suspicyi niepodległy. Y supplikowano
nam abyśmy tenże List powagą naszą Krolewską stwierdzić
zmocnić y approbować raczyli. Ktory to List à Słowa do Sło-
wa tak się w sobie ma. Michał z Bożey Łaski Krol polski,
Wielki Xiąże Litewski, Ruski &c. Oznaymuiemy tym przy-
wileiem naszym wszem w obec y każdemu z osobna komu
~~o tym~~ to wiedzieć należy. Iż produkowano przed nami List
pargaminowy ręką Nayiaśnieyszego Antecessora naszego
Jana Kazimierza podpisany y pieczęcią Koronną zwyczayną
stwierdzony prawa y przywileja miasta Krzemienica na
wolnym w sobie maiący, zdrowy cały y żadnego podeyrze-
nia niemaiący. Supplikowano nam przeto abyśmy ten List
y insze prawa y wolności osobliwie w Lustracyey niżey mia-
nowaney temuż Miastu służące powagą naszą Krolewską
stwierdzić y zmocnić raczyli, ktorego Listu ten iest Tenor: Jan
Kazimierz z Bożey Łaski Krol polski &c. Oznaymuiemy tym
Listem Naszym wszem w obec y każdemu z osobna komu to
wiedzieć należy. Pokładany był przed nami Extrakt Au-
tentyczny zapieczentowany z ksiąg Grodzkich Łuckich
wyięty

wyięty potwierdzenie abo Confirmacya generalna ś. p.
Krola Jmci Władysława Brata y Antecessora Naszego
praw wszystkich Miastu Krzemienciwi służących
pod datą w Warszawie Dnia Dziewiątego Miesiąca
Marca Roku pańskiego Tysiąc Sześćset czterdzies-
tego wtorego w sobie zawieraiący nammiey nienaru-
szony cały y w niczym nieprzeyrzany. Wniesiona
iest na teraz imieniem wszytkiego Miasta Naszego
Krzemienca takowa prozba a iż Tatara pod teraznieysz-
ą Dewastacyą y zniszczenie Miasta wszystkie
prawa y przywileia autentyczne im służące są
zabrane y porabowane iakiesmy z Manifestacyi
autentyczney względem zabranych temuż Miastu
praw y przywileiów do xiąg Grodzkich Krzemieniec-
kich zaniesioney a przed nami pokładaney dostatec-
znie wyrozumieli, Ktyśmy tez prawa y przywileia
ich powagą naszą Krolewską utwierdzili y zmocni-
li. Ktorego to przywileiu Confirmacyi pomienioney
Krola Jmci w żywnie extrakcie wyrażoney ten iest
Context słowo w słowo pisany. Władysław IV z Łaski
Bożey Krol polski Wielki Xiąże Litewski Ruski pruski
Mazowiecki Inflantski Zmudzki Smolenski Czer-
niechowski

niechcących a trzewdzki Gotski, Wandalski Dziedziczny Król.
Oznaymuiemy tym Listem Naszym wszem wobec y
Każdemu z osobna komu to wiedzieć należy. Jż Nam po-
kazany był przywiley na pargaminie po Łacinie pisany
Nayiaśnieyszego niegdy Króla Jmci Zygmunta Augusta
Miastu Krzemiencowi dany, zamyka iący w sobie Con-
firmacya Praw y wolności pomienionemu Miastu
przez ś. p. Króla Jmci Zygmunta pierwszego nada-
nych. J supplikowano nam imieniem pomienionych
Mieszczan abyśmy ten przywiley po polsku dla przy-
szego y snadnieyszego zrozumienia ludu pospolitego
Miasta tamtego przetłomaczony powagą naszą Królewską
stwierdzili y approbowali, który się w sobie tak ma:
Zygmunt August z Bożey łaski Krol polski Wielki
Xiążę Litewski, Ruski Pruski Mazowiecki Jnflantski
&c: Pan y Dziedzic. Oznaymuiemy tym Listem
Naszym komu należy wszytkim. Pokazano przed
nami przez pewne Consiliarze Nasze, imieniem sławet-
nych Mieszczan, Miasta Naszego Krzemienca przy-
wiley Pargaminowy niżey napisany, zdrowy, zcały,
z żadney miary niepodezrany. J supplikowano nam
abyśmy

ubyśmy go y w nim zawieraiące się punkta według
przywrocenia Ziemie Podlyaskiey do Krolestwa Polskiego
Na teraznieyszym Seymie walnym przez nas uczy-
nionego, aby y sami Podlyancy też wolnosci y praero-
gatywy ktore Korona ma y onych zażywa, oni także
mieli y zażywali, powagą naszą Krolewską confirmo-
wali, approbowali y zmocnić raczyli. Ktorego Przywile-
ia ten ktory nastepnie sens. W Imie Panskie Amen.
Na wieczną pamiątkę. My Zygmunt z Bożey Łaski
Krol polski Wielkie Xiąże Litewskie, Ruskie, Pru-
skie Mazowieckie &: Pan y dziedzic. Wiadomo czy-
niemy tym Listem Naszym każdemu komu wie-
dzieć należy teraznieyszym y napotym będącym.
Iż lubośmy byli lat przeszłych wielebnemu w Chrystusie
Oycu panu Janowi z Xiążąt Litewskich Biskupowi Wi-
lenskiemu z Łaski Naszey Krolewskiey y Xiązęcey dar-
owali własną y wieczną dziedziczność Dobra nasze Xią-
żęce to iest Zamek y Miasto nazwane Krzemieniec
w Ziemi Naszey Podlyaskiey w Xięstwie Litewskim
położone ze Wsiami do niego należącemi y zdawna
przywiązanemi ktory to Zamek y miasto Krzemieniec
pomieniony Biskup względem tey Łaski y darowi-
zny

niey Naszey Lutewskiey y Xiązęcey osadzać fortyfiko-
wać, y większą osadę z przychodniow zakładać był po-
czął, potym iednak gdyżeśmy go z Biskupstwa Wilen-
skiego na Biskupstwo Poznańskie w Koronie promowowali, tesz Dobra
nasze to iest Zamek y Miasto Nasze Krzemieniec od Nas sobie
dane, z temisz wsiami znowu w ręce nasze puscił y Przywiley
od nas na to sobie dany oddał y w possessią naszę podał. My
zasię chcąc te dobra Nasze Krzemieniec w lepszą sstubę abo porzą-
dek wprawić, gdyż w gębie prawie Nieprzyiaciela Krzyża S.
osadzone są, zaczętą osadę szczodrobliwością y Łaską Naszą Kro-
lewską wesprzeć y pomnożyć chcąc, aby tym prędzey tam
się ludzie zbiegali, y to Miasto ktore przedtym przez Nie-
przyiaciela Krzyża S. spustoszone było zawdy się mogło
y osieść, Miastu przerzeczonemu Krzemieńcowi y oby-
watelom iego wszytkim y każdemu z nich Prawo Sas-
kie Maydeburskie z wolnościami y praerogatiwami
wszytkimi, iako inne Miasta Nasze Koroney Polskiey
iako osobliwie stołeczne Miasto Krakow maią y są fun-
dowane y onych zażywaią, także tesz we wszytkich
Actiach y Sprawach wielkich y małych między Mieszczany
y mieszczankami samemi Krzemienieckiemi, y inszemi ktoremi
kolwiek tam przychodzącemi przy przypadaiących criminalnych y niecri-
minalnych iakichkolwiek, pomienieni Mieszczanie y ich potomkowie
y Sukces.

ÿ successorowie; takze Obÿwatele miasta naszego Krzemienca

teraźnieÿsi ÿ na potÿm będący prawem tÿlko Maÿdeburskim

sądzić się ÿ przed nikim inszÿm, tÿlko przed Burmistrzem

a Raÿcami odpowiadać maią ÿ będą powinni czasÿ wiecznemi.

Ktoremu to Burmistrowi ÿ Raÿcom, z władzÿ naszeÿ Krolew-

skieÿ, daiemÿ ÿ pozwalamÿ wszelką moc ÿ władzą, wszytkie

sprawÿ wielkie ÿ małe sądzić ÿ wszÿstkim Obywatelom ÿ Przy-

chodniom według słuszności sprawiedliwości czÿnić. W sprawach

zaś Kriminalnÿch ÿ niecriminalnÿch to iest względem zło-

dzieÿstwa zabÿstwa spalenia ÿ iakich kolwiek wÿstępkow głow-

nÿch, Prawem samÿm Maÿdeburskim Woÿtowi abo Lent Woÿto-

wi Krzemienieckiemu moc daiemÿ sententią ferować ÿ na gardło

sądzić, karać, według wÿstępkow ÿ iego okoliczności, bez żadneÿ

przeszkodÿ iakich kolwiek poddanÿch Naszÿch ÿ iakiego kolwiek

stanu ÿ Religiÿ tak Rzymskieÿ iako ÿ Greckieÿ. A do

Spraw takich rozsądni ÿ mądrzy obÿdwa Religiÿ mężowie o-

bierani bÿć maią podług zgodÿ ktorą międzÿ sobą namowili,

dla uprzątnienia międzÿ sobą trudności. Wÿimuiąc ÿ wolnÿch

czÿniąc teraz ÿ potomnÿch czasow wiecznie Mieszczan przerze-

czonÿch Krzemienieckich ÿ wszÿstkich szczegulnÿch Obÿwatelow

tegosz Miasta teraznieÿszÿch ÿ napotÿm będącÿch od wszelakieÿ

iurisdictieÿ ÿ mocy wszÿstkich Woiewodow, Xiążąt Urzędni-

kow ÿ Szlachtÿ Poddanÿch Naszÿch, iż przed nimi ani ich

Namiestnikami stawać ÿ sprawiać sie niemaią ÿ niepowin-

ni, tÿlko przed Burmistrzem ÿ Raÿcami takze ÿ Woÿtem

Krzemienieckim a nie inszÿm tÿlko Maÿdeburskim Prawem.

Aci

A ci ktorzy by do inakszego prawa pociągnieni niezstangli, zadney winy ani karania popadać niemaią ani ich ciązać albo grabić alias Dzieckie brać od urzędnikow naszych tenze urząd mieyski dopuscić ma. Od uciązania zaś iesliby iakie ciez mieszczanie abo obywatele krzemienieccy od Burmistrza Raycow y wóyta w sądach zanosili, appellaciye wszytkie swoie w sprawach wszytkich wzwysz mianowanych do Miasta Lwowa iako do prawa wyzszego abo do naszego krolewskiego maiestatu zanosić będą y one według prawa Maydeburskiego wyrazniey prosequować maią. Daiemy przytym y pozwalamy tym listem naszym pomienionym mieszczanom naszym krzemienieckim w mieście krzemienicu waye, kramy, iatki miesne, apteki, kupieckie, korzenne, czynszowne piekarskie, olne, zelarne, krawieckie, szewskie, garbarskie łazre y smalczarnie do spuszczania łoiow y wozkobiynie y wszytkich innych rzeczy y rzemiosł od prawa niezakazanych kramy, y insze na pozytek y potrzebę, ozdobę, obronę y bezpieczenstwo miasta ich sposobne będą osadzać y fundować. Co zaś tknie ludzi iakiegokolwiek rzemiosła, krawcy, kuśnierze, szewcy, rzeźnicy, piekarze, garbarze y inni swoie osobliwe zgromadzenia abo cechy według zwyczaiu w innych miastach naszych, osobliwie w mieście krakowie, warszawie według opisania swych praw mieć będą bez krzywdy iednak y szkody pospoliteyj tego miasta. Co się zaś tknie wolnosci tym mieszczanom krzemienieckim przez wyzey mianowanego wielebnego xiędza Jana Biskupa, osobliwie Burmistrzom, Raycom y pisarzowi względem Rol, Domow, y ogrodow od płacenia czynszow tak naszych krolewskich iako y miastu należących pozwolonych tesz wolnosci tym mieszczanom do skonczenia ich zachować y one trzymać chcemy, y słowem naszym krolewskim obiecuiemy.

zaś

Zaś Szlachta, Puszkarze, Kupcy, w pomienionym Mieście Krzemieńcu mieszkaiący tych wolności zażywać y z nich się cieszyć będą, ponosząc ciężary Mieyskie y Prawa Maydeburskiego zażywaiąc. W szynkowaniu zaś piwa na dwie mile od tego Miasta odległe Karczmy tak Xiążęce iako y Szlacheckie przeszkodą bydź niemaią. Żydzi zaś w Mieście Krzemienieckim mieszkaiący, tych wolności zażywać, ani iakimkolwiek sposobem Kupiectwa y targow względem tey wolności przeszkadzać y przerywać niemaią y niebędą powinni. Co się zaś dotycze innych praerogatiw y wolności a osobliwie od Ceł iakichkolwiek tak grobelnych iako y mostowych, od wszelakiey Kupi albo Towarow Mieszczan Naszych Krzemienieckich, to iest od Wołow, Soli, Woskow, Skor, Sukna, ryb, y innych iakimkolwiek przezwiskiem nazwanych, ktore tak w Koronie iako y w W. Xięstwie Litewskim wybieraią, od tych wolnych mieć chcemy y declaruiemy na wieczne czasy. Na ostatek Że Zamek y Miasto Nasze przerzeczone iescze niedoskonale ugruntowane y ufortyfikowane zostawa, do wytrzymania wszystkich insultow Nieprzyiacielskich, y Nayiaśnieysza Xiężna Pani Bona z Zarki Borey Krolowa polska y Wielka Xiężna Litewska Małżonka nasza Naymilsza o obronie iego y munitiey staranie na się przyięła, chcąc potomności po sobie pamiątkę zostawić wieczną: tenże Zamek y Miasto Nasze Krzemieniec ze wsiami do niego należącemi iako go Nam niedawno ustąpiono teyże Naiaśnieyszey Krolowey zapisuiemy daiemy y pozwalamy, aby tym lepiey y bezpieczniey o tego Zamku oradzić y Miasta obronie, y lepszym porządku, tudzież pożytku radzić y myśleć mogła. Daiąc moc y pozwalaiąc Jey Krolewskiey Mości, dla pożytku y pomnożenia dalszego tego miasta;

Mieszczan

Mieszczan ij Obywatelow Miasta pomienionego prawy więtszemi, wolnosciami ij swobodami będących teraz ij na potijm, pomnażać ij rozszerzać, Jarmarki doroczne, ij Targi tygodniowe, czasu ij dni ktorebij się sposobniejsze zdały, stanowić publikować ij odprawować ij wszystkie inne rzeczy stanowić ij ordinować zwłaszcza co do praw ij wolnosci pomienionego Miasta sciągać się ij należeć będzie. Obiecuiąc słowem Naszym Krolewskim za nas ij Successorow Naszych iż przywileia Jey Krolewskiey Mci tym Mieszczanom dane na cokolwiek ij ktore będą dawane mocno trzymać obserwować ij wiecznie potwierdzone ij zachowane mieć tak iakobij przez nas samych dane były, będziemy. Dla lepszey wiary pieczęcią Naszą zawieszoną ten list stwierdzamy. Dan na Seymie Wilenskim we Wtorek przed Kwietną Niedzielą ktora była dnia piątego Kwietnia Roku panskiego Tysiąc Pięćset Trzydziestego Trzeciego. Zygmunt Krol. Za sprawą Wielmożnego Olbrachta Gasztolda Woiewody Wilenskiego Kanclerza W. X. L.

Mij tedij Zygmunt August Krol przychylonij do prozbij pomienioney iako słuszney się skłaniaiąc, pomienionij List we wszijtkich punktach artikułach ij Condiciach confirmować ij ratyfikować umijsliliśmij, iakoż confirmuiemij ij ratifikuiemij Declaruiąc, iż wszijtkie punkta ile się z prawem zgadzaią, mieć wagę swoią wieczną będą za swiadectwem tego Listu przij ktorijm pieczęć Nasza iest zawieszona. Dan na Seymie Koronnijm Walnijm Lubelskim w Poniedziałek po swięcie Nawiedzenia

Naswięt —

Naświetszey Panny Maryey Roku Panskiego MDLXIX.
Krolowania Naszego Roku czterdziestego. Za Sprawą Wiel-
-możnego Walentego Dębinskiego z Dębian Kanclerza Koron-
nego. My tedy Władisław Czwarty Krol, pomienioney
prośbij albo Supplicatiey łaskawie przesłuchawszij, a iako
słuszney sprzijaiąc, pomienionij wszijtek text, tak iako
w sobie brzmi ij onego ciesz Mieszczanie Kremienieccy są w uzij-
waniu spokoijnijm, całe zachowuiąc prawa wszijtkie abij onijm
w brew niebijło approbuiemij ij zmacniamij. Chcąc abij te pun-
kta pewny swoy walor miałij. Naco dla lepszey wiarij ręką się
Naszą podpisawszij pieczęć Koronney appensem zmocnić roz-
kazaliemij. Dan w Warszawie Dnia IX Miesiąca Marca Roku
Panskiego MDCXLII. panowania Krolestw naszych Polskie-
go ij Szwedzkiego X. roku. Władisław Krol. Mij tedij Krol
do słuszney prozby skłoniwszij się chętnie, wijżey opisane
punkta ij przywilea tak iako w tijmże Extrakcie authen-
tijcznijm są wyrażone stwierdzać ij zmocnić umijśliliśmij,
iakosz we wszijtkich punktach, paragrafach, clausulach,
odnosciach, ij wszelkich tychże przywileiow contentach, ile prawo
każe ij w dawnym toż Miasto iest tychże przywileiow używaniu
całe ij nienaruszenie stwierdzamij ij zmacniamij tijm Listem
Naszijm. Do ktorego dla lepszey wiarij rękę Naszę podpisawszij
pieczęć Koronną przycisnąć kazaliśmij. Dan w Kaźmierzu Dnia
XXIII Miesiąca Styczniа Roku Panskiego MDCL.

Pano-

Panowania ~~naszego~~ Krolestw Naszych Polskiego y Szwedzkiego II Roku. Joannes Casimirus Rex. Locus Sigilli Minoris Regni. Albertus Kadzidlowski Snus Regiae Majestatis. My tedy Michał Krol do pomienioney supplikiy skłaniaiąc się tak wyzsz inserowany od słowa do słowa przywiley iako y insze prawa przerzeczonego Miasta Kamienca tu niespecyfikowane, ktore iednak iakoby tu od słowa do słowa opisane były mieć chcemy, osobliwie wolnosci w Lustraciey w Miescie w Rᵒ 1664 odprawioney autentyczney przed nami pokładaney, ktora do przywileiu wyz pisanego, a przywiley tesz do niey referowac się ma, wyrazone, we wszytkich punktach, clausulach, artikułach y condicyach, powagą Naszą Krolewską stwierdzić zmocnić, y ratifikować umyslilismy; iakosz stwierdzamy, zmacniamy y ratifikuiemy tym listem przywileiem Naszym, ktory aby wieczną wagę y moc swoię, ile się z prawem zgadza y w uzywaniu iest, zawsze miał, declaruiemy, y koniecznie po wszytkich komu to nalezy mieć chcemy y roskazuiemy, aby przy tych prawach y wolnosciach przez nas y Naiasnieyszych Antecessorow naszych wzmiankowanych, całe y nienaruszenie zachowani byli dla łaski Naszey. Naco dla większey wagi do tego przywileiu ręką naszą podpisanego pieczęć koronną zawiesić roskazalismy. Dan w Krakowie Dnia Dwudziestego Miesiąca Novembra Roku pańskiego Tysiącznego Szesć set trzy Dziesiedziesiątego

szlachego dziedzicznego, panowania Krolestwa Naszego polskiego pierwszego Roku. Michael Rex. Miejsce pieczęci Wielkiej Koronney. Hieronymus Pinocci Sae Regiae Maiestatis Secretarius. A przeto My Jan Krol do pomienioney suppliki przez P.P. Rad Naszych takze przez Urzędnego Franciszka Więckowickiego Wszystkiego Krzemienieckiego a woyska Krzemienieckiego Zołnierza dawno nam zasłużonego y w roznych okazyach wiernych dowiadczonego za tymże miastem naszym Krzemieńcem do nas wniesioney Łaskawie skłoniwszy się ten List tu wpisany we wszytkich punktach clausulach, artikulach y Condiciach y legamentach approbować confirmować y ratifikować umyślilismy, iakoż approbuiemy, confirmuiemy y ratifikuiemy teraznieyszym Listem Naszym przydaiąc mu wiecznego y nieodmiennego waloru. A oraz y wszystkie insze prawa + Decreta, przywileie temuż Miastu służące lubo tu niespecyfikowane które tu za specifikowane mieć chcemy, a mianowicie Lustracya r. 1664. od prawo na y w niey protestacyą względem prowentow gorzałczanych y Browarow od Mieszczan Krzemienieckich uczyniona, takze Decret od tychże Lustratorow w R. 1664 między Mieszczanami a Zydami Krzemienieckimi ferowany (in quantum iuris est.) approbuiemy, y ażeby mu się swoym niedoszło dziadło, exekucyą niewłaściwą, przez Burgrab.

Burgrabiego Zamkowego nakazuiemy. Ciego Urzędnik Woyt abo tego Miasta patron przestrzegać y bronić prawa y zwyczaiu dawnego we wszystkich krzywdach nadwrężeniach y bezprawiach przy Mieszczanach stawać, y składki abo razey podatki od Miasta wybierać y tam gdzie należy oddawać y quity odbierać powinien. Naco dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy pieczęć Koronną dać rozkazaliśmy. Dan w Warszawie na Seymie Walnym Dnia VIII Miesiąca Marca Roku Panskiego MDCLXXXI. panowania Naszego VII. Jan Krol. Confirmatija Prawa Miastu Krzemieńcowi. Stanislaus Szczuka Sae Rae Mtis Secretarius. —

(Ten przywiley znacznie iest uszkodzony. Składa się z 4^{ch} kart in folio minori pargaminowych. Pieczęć Krolewska oderwana.)

~~XI.~~ III (Opusić)

Przywiley Władysława IV.

Ladislaus quartus Dei Gratia Rex Poloniae Magnus Dux Lithvae Russiae Prussiae, Masoviae Samogitiae Livoniaeq nec non Suecorum, Gothorum Vandalorumq haereditarius Rex. Electus magnus Dux Moscoviae. 13

Significamus praesentibus l'ris Nostris quorum interest Universis et singulis. Exhibitas Nobis esse literas pargamenas nomine Civium Krzemenecensium sanas salvas et illęsas, omnique suspitionis nota carentes, continentes in se Confirmationes Ordinationis exoluendae contributionis a domibus praefati oppidi vulgo Sosz vocatae, per Sermum Divum Stephanum Regem Pol'ae Praedecessorem Nostrum praescriptę, a Serm̃o olim Dño Parente Nostro desideratissimo manu propria subscrãm. Supplicatumq Nobis est nomine eorundem Civium Krzemenecensium, ut easdem l'ras authoritate Nostra approbare, confirmare et ratificare dignaremur. Quarum quidem tenor est ejusmodi. Sigismundus Tertius Dei Gratia Rex Poloniae Magnus Dux Lithuaniae Russiae Prussiae Masoviae Samogitiae Livoniaeq nec non Suecorum Gothorum Vandalorumq haereditarius Rex. Significamus praesentibus l'ris quorum interest Universis et singulis. Exhibitas Nobis esse l'ras Privilegij Sermi olim Stephani Regis manu subscriptas, et sigillo Regni communitas, sanas salvas illęstas omnique suspitionis nota carentes continentes in se Ordinationem exoluendae contributionis a domibus oppidi Nostri Krzemieniec vulgo Sosz vocatae, Supplicatumq nobis est ut eandem Ordinationem authoritate Nostra Regia confirmare et approbare dignaremur, cujus tenor sequitur estq talis: Stephanus Dei grã Rex Poloniae Magnus Dux Lithuaniae, Russiae Prussiae Masoviae Samogitiae Livoniaeq Dominus, nec non Transylvaniae Princeps. Significamus praesentibus l'ris Nostris quorum interest Universis et Singulis. Quod cum Terrarum Volhiniae et ~~Podlachiae~~ Podlachiae non ita pridem per Sermum Regem Sigismundum Augustum Antecessorem nostrum, in Comitijs Regni Gnalibus Lublinensis ad Regnum restitutar. atque reunitarum

Civitates

Civitates et Oppida Nostra, nihil hactenus usq de pendendis a se et Conferendis more aliarum Regni Civitatum et Oppidorum Contributionibus quæ in usus publicos consensu Regni Ordinum laudari et quæ item ronê Coronationis ac Podwodarum ab alijs in Regno Civitatibus Conferri solent, nihil constitutum nihilq Ordinatum haberent, diligenterq a Nobis in hisce Torunensibus Comitijs supplicarent ut ejusmodi Ordinationem modumq et ronem pendendi Contributiones prædictas ex authoritate Nostra faceremus, et Constitueremus ab Oneribusq præterea quæ cum ad Magnum Litvæ Ducatum pertinebant illis imposita fuerant, et quæ etiam nunc ab illis extorquentur et exiguntur eos liberos et immunes faceremus atq cum ad Regnum pertineant cum Regni quoque Civitatibus et Oppidis exequeremus. Nos communicato cum Senatoribus Nostris Consilio, de Oneribus quidem abolendis et si per certos quosdam a Nobis ex Senatu Deputatos Consiliarios Cognitio sit facta atque conscripta, tamen cum ob certa impedimenta a Nobis hæc quæ per Deputatos conscripta sunt in hisce Comitijs revideri non possent, negotium illud ad futura Comitia reiecimus. Cæterum de Ordinatione pendendisq per eos supra specificatis contributionibus non gravatim illis apensi sumus. Itaq cum Krzemenecensis Civitas sit quoque una ex Civitatibus Volhiniae, in eâ ronem atq modum dan: et Conferendi Contributiones eam ex Senatus Nostri sententia

\+ in perpetuum statuimus et Ordinamus. Primum sc. Contributionem eam quæ a Domibus dari consuevit, est quæ in Polonico vocabatur Sosz simplam Civitas illa ordinatam et constitutam habeat

habeat in perpetuum florenorum monetæ polonicalis quadraginta, Duplam vero florenorum Octuaginta, hoc est quandocunque consensa Regni Ordinum Contributiones laudantur, Civitatibusq Contributio dicta Sosz simplex imponitur tum vero Civitas illa, nomine ejus Contributionis Agros tamen ~~excipiens~~ excipiens quadraginta florenos dependat, quod si vero dupla imponetur bis totidem hoc est florenos octuaginta. Item Ducillarum a qualibet Coctura Cerevisiæ Contributionis simplæ per grossos quatuor conferrent, cum vero dupla laudatur bis totidem hoc est grossos octo polonicales. Item nomine Coronationis quandocunque id usu venerit, tenebuntur Successoribus Nostris florenos monetæ polonicalis quadraginta, absq tamen Judæis numerare nomine vero Poduodarum tres partes eius Contributionis quæ Sosz simpla vocatur. Statuimus etiam, ut eas omnes Contributiones superius expressas, non per questores sed per officium Consulare Civitatis illius a Civibus exigantur. Consules vero omni illa Contributione fideliter exacta Questori pro tunc deputato eam ipsam dare et extradere tenebuntur ac erunt astricti. Contributionem vero nomine Coronationis et Poduodarum in Thesaurum Regni Magnifico Thesaurario dabunt et referunt atque hanc Ordinationem et Constitutionem Nostram perpetuam esse ab omnibusq quorum interest observari volumus. In
x cujus ~~rei~~ rei fidem ac testimonium præsentes manu Nostra subscripsimus sigilloq nostro communiri jussimus. Datum Thorunij in Conventu Regni Grali die vigesimo nonæ Mensis Novembris Anno Domini Millesimo quingentesimo septua-

gesimo sexto, Regni vero Nostri primo Stephanus Rex.

Nos itaq memoratas

4

42. Przywiley Królowey Bony.

Bona Dei Gratia Regina Poloniæ suprema Dux Lithaniæ Russiæ Prussiæ Masoviæ etc. Domina.

Significamus tenore præsentium quibus expedit Universis Quomodo nos volentes augmentare cultum Divinum annuentesque supplicacionibus subditorum nrorum incolarum Oppidi nri Crzemieniecz damus donamus et concedimus duos laneos agri pro hospitali construendo et de novo erigendo in oppido nro ~~Cro~~ Crzemieniecz et hoc pro conservacione et victu egenorum quodquidem hospitale plebanus pro tempore existens una cum preconsule et Consulibus in gubernatione sua habebunt ac de victu pauperum alijsque rebus hospitali necessarijs ex prædictis laneis providebunt. Ita tamen quod duo viri fide digni ex numero officij Civilis Crzemieniecen. cum voluntate plebani pro tempore existentis eligantur, qui curam habentes ejusdem hospitalis de laneis præfatis fructus et utilitates cum

sententia plebani ad hospitale convertant et pauperes provideant. Quos quidem duos laneos et locum competentem pro hospitali hujusmodi construendo Generosus Felix Sterczik Capitaneus nr Crzemenecen. assignabit, in cujus fidem et testimonium Sigillum ~~nostrum~~ nrum presentibus est subappensum. Datum Cracoviae Sabbato ante festum Conversionis Sancti Pauli Anno Domini Millesimo quingentesimo quadragesimo sexto. Bona Regina.

Ten przywiley iest bez pieczęci która iuż odpadła, ale iednak iest w dobrym stanie.

5.

43. Przywiley Królowey Bony.

Bona Dei Gratia Regina Poloniae Magna Dux Lithvaniae Russiae Prussiae Masoviae ac Domina.

Manifestum facimus tenore pntium quibus expedit Universis. Quia annuens Supplicationi Civium nostrorum Krzemieniecen apud nos factae prorogavimus Illis et tenore + pntium prorogamus libertatem Duorum annorum proxime conventium cursum et expirationem ab expiratione libert.

× libertatis prioris per nos eis concesse computando
× quando prorogacionem libertatis hujusmodi duorum annorum a preterito festo Sanctorum petri et pauli apostolorum anni Domini Millesimi quingentesimi quadragesimi primi proxime preteriti ubi prior libertas Civibus prefatis expiravit usque ad aliud festum Sanctorum petri et pauli apostolorum anni Domini Millesimi quingentesimi quadragesimi tercij proxime ~~currentis~~ currentis. Qua tandem duorum annorum libertate exipirata dicti Cives et incole Krzemieniecen. solvent nobis et Successoribus nostris quolannis ex
× agris quos coluerint laneo viginti quatuor grossos a medio vero laneo duodecim grossos lithuanicales. Illi autem qui agros non habuerint et victu civili puta negociatione et mercatura se sustentaverint a domo solvent per sex grossos lithuanicales.
(~~czopowe~~) Racione vero ducillorum alias czopowe a quatuor braxa quicunque cervisiam ad vendendum coquerit, solvet nobis per tres cum medio grossos lithuanicales. salva tamen solucione nostra Bravarne quam tempore libertatis Cives ipsi nobis solvebant quolibet autem braseum constare debet ex octo mensuris Krzemieniecen. et non plus, et quia Suburbani ~~in~~ in jurisdicione Castren. residentes uti videntur immunitate

le et foro civili sicut alij cives nostri Krzemieniecens.
propterea equum esse censemus ut quod municioni
+ civitatis ~~aliam~~ istius cum ipsis Civibus
Krzemieniecenz. ad defensionem et municionem facien. com.
ponant cum scientia tnc capit. Krzemieniecen. pro tpore
exntis. Coquere aut Cerviziam suburbam non debent
nisi ex civitate recipere pro usu propinand, et Judei
ne se commertio Christianorum misceant etiam ta-
bernas plures habere non debent nisi duodecim
quibus contentari et sibi ipsis Judeis tantum et non
Christianis propinare hujusmodi liquores debebunt,
nec debebunt Christianos apud se in domibus suis
hospitari, Omnes autem nobiles et alij domos suas
in Civitate haben. debent rone domorum suorum subesse
juri et jurisdictioni Civili; ab ea tamen solutione du-
illorum quor. Consules presidens in officijs suis quamdiu
sc. presiderint et munia publica administraverint
rone laborum suorum liberos et exemptos esse volu-
mus. proinde tibi Generoso Stanislao Falczew. Mi
Capit. nro Krzemieniecen. moderno et alijs pro tempore
+ extntibus Mandamus quatenus ipsos Cives nos Krzemieniecen.
in ea prorogatione libertatis per nos eis facta et ronis-
+ titutionibus prescriptis manu teneat et conservet.

Stanum

Harum liberationum testimonio Sigillum nrum est impressum. Dat. Vilnae feria secunda ipo divi festi S^ti Valentini Anno Domini Millesimo quingentesimo quadragesimo secundo. — Bona Regina.

Ten przywiley w tym stanie i myszcami podziurawiony. bez pieczęci.

Tenże pierwszy przywiley Królowey Bony potwierdził Władysław IV gdzie iest i Hieronim Dunin podpisany. r. 1635. w Marcu (dnia pieczętai memoria były). — w takim stanie iak pierwszy.

44. 6^ty przywiley Zygmunta Augusta.

Zygmunth Augusth z Bożey łaski Crol polski, wielki xiądz Litewski, Ruski, pruski, Mazowiecki, Zmodzki, Inflantski &. Pan y Dziedzic. Oznaimuiemy tym Listem naszym niniejszym y na potym bendącym, przychodzili do nas poddani naszy Mieszczanie Krzemienieccy Jerzy Kutyłowski a Stanisław Malaczinski, z sami od siebie y od wszystkiego Pospolstwa miasta naszego Krzemienieckiego opowiadaiąc isz oni szą wyzwoleni Listy y przywileiami sławney pamięci Crola iego Mci Zygmunta Oica naszego z płacenia

Czet

Czed y Mytt wszelakich, to iest Mytha Zamkowego y Wozowego także od mytha solnicrego Solanego okk Ryb Skor y innych towarow Ktorebykolwiek ci Mieszczanie Krzemienieccy tak Ziemnemi iako y wodnemi drogami prowadzić chcieli, A osobliwie Dana im iest wolność przez Listi nasze na wolne przegnanie Tysiąca wołow Każdego roku tak do Corony Polskiey iako y Do Wielkiego Xięstwa Litewskiego do wolicy y Taski naszey, Iescze tesz okazowali przed nami List stawney pamięci Krolowei iey mczi Bony matki naszey, Isz dano wolność wonem miescie Krzemienieckim Raicom czterem y Pisarzowi piatemu tym Ktorzy Ktorego Roku na tych Urzędzich mieyskich będą zwarzyć na piwo Każdemu znych po dziesiąci Słodow, I Ktemu temże czterem Raicom y pisarzowi iednemu od Crolowey iey mczy Bony Matky naszey wolność od płacenia Czinszow, Każdemu ~~znych~~ znych z włoki iedney natenże Rok Kiedy Ktory znich tym Urzędem sprawuie Dana. przytymże tesz dali nam sprawę y okazowali przed nami postanowienie Rewizorow naszych około płacenia Czinszow z włok ich mieyskich, to iest Isz z włok mieyskich Krzemienieckich przezwiskiem na Lipowici s. Każdey włoki po groszy Litewskich trydzieści, A pieniędzy podwodnych po groszy Litt. trzy, A z włok Obrubu Lozowickiego po groszy Litt. trzynascie, a z włok od Szapanowa

nowa leżących, iako z gruntu prawie złego po grozy Litt. dwanascie, także z morgow y Zascianków, wedle Reyestru płacić postanowiono, wedle ktorego postanowienia oni The Czynsze y teraz do Skarbu naszego płacą, y prosili nasz uniżenie, iżbyśmy ich przy tych wolnosciach zostawili. Także y Żydom w onem miescie Krzemienieckim mieszkaiącym handlowich ku szkodzie y przekazie Mieszczan tameyszych działać niedopuścili, A iż tesz wedle przywileiu Kro: Je° Mści Zygmunta Oyca naszego, także y wedle Listow naszych dwa Jarmarki wolne, to iest, ieden na Swiątki, a drugi na dzień swiętego Iwana Bohusława Ruskiego swięta, Także y Skład Solny w onem Miescie naszym im pozwolono, A ktemu Mosth na rzece Ikwie zbudować y gaczi naprawować y przytym Miescie Karczmę zbudować im od często mianowanego Krola Jego Mści Sławney pamięci Zygmunta Oyca naszego im nakładem mieyskim zbudować dopuszczono, A względem nakładow ich Mostowego od postronnych przyieżdżych ludzi od wozu każdego po orteny białe Litewskie, od domowych przyieżdnych y inych ludzi po białemu iednemu, od każdego Wozu także tesz od Koni y wołow ktore na targ abo na Jarmark gnać będą po iednemu białemu wiernemi ośoby wybierać y z Domu przy tym Moscie zbudowanego poszłki na miasto brać nadano: Tedy osobliwie uniżonemi prozbami nasz w tym prosili abyśmy i te Jar-

marki

marki Mertowe y Karczmę wyzszey opisaną y Skład Szolny im Listem naszym Confirmowali, A tak my tym wszytkim prozbam Mieszczan naszych Krzemienieckich dostawie się przychylniey y przywileiow y wolnosci ich im od przodkow naszych nadanych oglądawszy uczesz[?]my ich przy onych wolnosciach od przodkow naszych im nadanych iako włascziwych Poddanych naszych szawci osobie naszey należących zostawili y ~~[illegible]~~ przez osobliwe Listi Nasze Urodzonemu Mikołajowi Zbarazkiemu Starostie Krzemienieckiemu zachować roskazali iszby oni na tych Liściech naszych od osoby naszei nadanych słusznie iako własnyi poddani Nassy przestawać mogli. Ale y z tych wolnosci im od przodkow naszych ay . . od nasz nadanych z inszemi poddanemi państw naszych Krolestwu Naszemu należących ro pospolitesci używać maią, tedyśmy dla tego mocą zwierzchnosci nasszey Krolewskiey ty wolnosci Mieszczan Krzemienieckich umocnić y obiasnic umyslili iakosz y tym Listem naszem obiaśniamy y tak stanawiemy. Isz ich wedle Listow y przywileiu Sławney pamięci Crola iego Mczi Zygmunta Oica naszego, to iest myta Zamkowego y wozowego krom Myta starego uywalamy. A oszobliwie o Szolnice y Płath szolny przystawaiące rozliktemu zwyczaiowi iako szie do tego czasu w tym zachowało tak się zachować maią. Isz kiedy Mieszczanie Miasta naszego Krzemienieckiego

Szol

Szol skądkolwiek do Krzemieńca przywiozą od tey Szoli nic szolniczego y szolnego w Mieście Krzemienieckiem płacić niemaią: ale gdy kto z mieszczanina Krzemienieckiego Szol kupi, ten iusz zwykłe Solnice i Solne zapłacić powinien bendzie także tesz od Ryb Skor y od ynnych towarow Któreby ci mieszczanie Krzemienieccy tak ziemnemi iako y wodnemi drogami prowadzić chcieli wedle starodawnego obyczaiu ich zachowuiemy. A czo się dotycze wolnosci na przegnanie Tysziąca wołow ktorezmy im na każdy rok z Miasta Krzemienieckiego krom płacenia Myta do wolicy y taski naszey tak do Corony Polskiey iako y do wielkiego Xięstwa Litewskiego przeganiać dozwolili Tedy iusz terasz pewną liczbę to iest na każdy rok po szesci szeth wołow Mieszczanom Krzemienieckim krom płacenia myth tak do Corony Polskiey iako y do wielkiego Xięstwa Litewskiego wyprzytać y przedawać pozwalamy wiecznemi czasy. A iako mieli wolnosc od Krolowey iey mczi Bony sławney pamięci Matki naszei Raice czterzy y pisarsz mieyski ktorzy ktorego roku na tych Urzędzieh bendą

Zwarzyć

zwarzyć na piwo przez Rok każdemu z nich słodow dziesięć a niepłacić Czynszu także każdemu z nich z włoki iedney przytym y teraz ci Raice y Pisarz Mieyski zachowani być maią A Czynsze z włok Mieyskich wedle ustanowienia Rewizorow naszych to iest, z włok ktore są na Lipowicy Czynszu z każdey włoki po groszy litewskich trzydzieści a za podwody po groszy litt. trzech a z włok obrubu Łozowickiego z każdey włoki po groszy litt. trzynaście. Z włok od Szapanowa iako z gruntu prawie złego po groszy litt dwanaście. Także z Morgow y z Zasciankow wedle Regestru płacić powinni będą. A iarmarki wolne dwa to iest ~~Z włok ktore~~ ieden na swiątki a drugi na dzien Sgo Jwana Bohusława Ruskiego święta po dwie niedzieli w każdym roku, Także y skład solny soli Kołomyiskiey ~~Kotomiskiey~~ Dolinskiey ~~Dolinskiey~~ tołpiastey wedle przywileiu Krola Zygmunta Oyca naszego y wedle pierwszych Listow naszych w onem Miescie Krzemienieckim mieć y tego wiecznemi czasy używać maią. Y mosty y mostowe na rzece Ikwie, także y Dom Karczemny przy tem moscie. A żydowie tesz w onem Miescie naszym Krzemienieckim mieszkaiący aby handlow y wszelakich inszych

inszych spraw swoich, ku szkodzie y skazie onego Miasta niedziałali; ale aby się tak iako y w ynszych Miastach Żydowie zachowaią, sprawowali tego urząd nasz Zamkowy s pilnoscią doglądać ma. Jakowe że wszytki rzeczy ija... liczuty w tym liscie naszym mianowicie wypisane my szami y potomkowie naszy wprzod rzeczonym poddanym naszym krzemienieckim ktory własnie osobie naszey należą tym Listem zwierschnosci Crolewskiey naszei dla używania wolnosci w nim opisanych y umocowa... nych trzymać y w tym wszytkim ich chować chcemy y obiecujemy wiernemi czasy. I na swiadectwo wszytkim poddanym naszym dali ten nasz List Ręką naszą rotow... na podpisany do ktorego dla zupełney wiary y pieczęc naszę Coronną przycisnąć się rozkazali. Dan w Warscha... wie Dnia Trzeciego Miesiąca Czerwca Roku Bożego Tysiąc... ecnego pięcsetnego Siedmdziesiątego pierwszego.

Sigismundus ~~Rex~~ Augustus Rex.

(vide No 4)

Ten przywiley na iedney karcie duzey pisany iest bez pieczęci i znacznie uszkodzony. Charakter czysty i wyraźny. —

Ten

25 (z całym przywileiem

Ten przywiley iest potwierdzony przez Zygmunta III dnia 14go Kwietnia 1579 w którego roku panowania w Warszawie na Seymie Generalnym Coronnym. — Text tego przywileiu bez spieczęci i litery mieyscami przez wilgoć bardzo wytarte

Przywiley 7y

45. Zygmunta 3go

Sigismundus.

trzeci z Bożey Łaski Krol polski Wielkie Xiąże Litewskie Ruskie, Pruskie, Mazowieckie Żmudzkie Inflantskie etc. y Szwecki Gotski Wandalski dziedziczny Krol.

Wiadomo czyniemy niniejszym listem naszym wszem wobec i każdemu z osobna komu to wiedzieć należy teraz i napotym będącym, Iż my maiąc wzgląd na zpustoszenie Miasta naszego Krzemieńca tak przez ogień iako i przeszłe Confederacyie Żołnierskie takze na koszty ich które ~~[illegible]~~ na porządek mieyski czynią a prowentu nato żadnego niemaią za przyczyną Urodzonego Krzysztofa Xiążęcia ze Zbaraża Koniuszego Koronnego Starosty naszego Krzemienieckiego i za prośbą Burmistrza Rady i

wszystkiego

i wszystkiego pospolstwa Miasta naszego Krzemieńca uczyniliśmy to, żeśmy im maż i dziegieć w Ratuszu Krzemienieckim przedawać y komu by kolwiek chcieli arendować pozwolili iakosz pozwalamy czasy wiecznemi a ten prowent z tego przychodzący Burmistrz y Rada teraźnieyszy y na potym będący w mocy swoiey mieć y onym szafować będą, ani na co innego obracać tylko na potrzebę Mieyską mają, który to mazi y dziekciu nikt inszy tak z Mieszczan Przedmieszczan iako i pod iurisdictią zamkową będący nie ma przedawać pod utraceniem towaru y winą ieśliby był pod iurisdictią Mieyską na Ratusz Burmistrzowi y Radzie grzywien dziesiąci ieśli pod zamkową kiedy na zamku Urzędowi grzywien piętnaście. Isz Burmistrz z Rada sprawom tym które przypadaią iako w porządku Mieyskim tak i w obmyślawaniu niebespieczeństwa od nieprzyiaciela przypadaiącego, wydołać nie mogą kiedy im według zwyczaiu inszych Miast naszych mężów dwudziestu czterech z posrzodku siebie wybrać pozwalamy którzyby radą y pomocą onym byli nie udawaiąc się iednak w sądy Burmistrzowi y Radzie należące co czasy wiecznymi mieć chcemy. A isz Miasto to parkanu żadnego ani ostrogu około siebie nie ma a niebespieczeństwo częste w tam tych kraiach
d

od nieprzyiaciela bywa tylko przy nim, iest las ktory dla niebespieczenstwa od nieprzyiaciela ma bydź zachowany y posieczmi obwarowany dawamy Burmistrzowi y Radzie tameczny moc y władzę aby tego lasu y posieczy bronili y nikomu wyrąbowywać y wykopywać niedopuscili, a ktoby się tego ważył takową winą iaką od urzędu tamecznego postanowiona będzie y srogim karaniem ma bydź karany. A sady y ogrody które sobie Mieszczanie y Przedmiesczanie w tych posieczach swowolnie poczynili, tedy ~~[illegible]~~ powinni będą z nich według zdania urzędowego na potrzeb Mieysca na każdy rok Czynsz dawać. Co do wiadomości wszytkich przywodząc roskazuiemy aby to od tych których należy zachowano było pod łaską naszą. A dla lepszey wiary niniey szy List ręką naszą podpisalismy y pieczęć przycisnąć roskazalismy. Dan w Warszawie Dnia 31 Miesiąca Marca Roku pańskiego MDCXV (1615) panowania Krolestw naszych Polskiego 28º Szweckiego 22º. Sigismundus Rex. (podpisano) Jac. Zadzik Secr. (poniżey nieco podpisano) Bartłomiey Łęski mpp. (na ~~iedney~~ karcie po iedney stronie pisany. bardzo uszkodzony.) Ten przywiley potwierdził

Władysław czwarty. tak:

41. Vladislaus

IV Dei gratia Rex poloniae Magnus Dux Litthvaniae Russiae prussiae, Mazoviae, Samogitiae Livoniaeq nec non Suecorum Gottorum Vandalorumq haereditarius Rex electus Magnus Dux ~~Moschoviae~~ Moschoviae. Significamus praesentibus literis nostris quorum interest Universis et singulis. Exhibitas ~~nobis~~ esse nobis literas pargameneas manu serenissimi olim parentis nri desideratissimi subscriptas et sigillo Regni minori communitas, sanas, salvas et illaesas omniq suspitionis nota carentes Supplicitumq nobis esse ut easdem authoritate nostra Regia approbare confirmare dignaremur. Quarum literarum tenor est talis. Sigismundus trzeci z Bożey Łaski Krol polski &.

* Cujus supplicationi nos benigne annuentes literas praefatas in omnibus earum punctis, clausulis, articulis et conditionibus in
* quantum juri communi non repugnant approbandas ratifficandas et confirmandas esse duximus. Uti quidem approbamus et confirmamus easq robur debita firmitatis obtinere debere vo-
* lumus, In cujus rei fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni communiri jussimus. Datum Cracoviae Die 28 Februarij Anno Dni 1633. Regnorum nostrorum poloniae et Sueciae primo. Vladislaus Rex. (podpisano) Daniel Zrycki. (Ten przywiley mieyscami uszkodzony bez pieczęci). na jedney stronie pisany.

8. Przywiley

Jana Kazimierza.

Jan Kazimierz z Bożey Łaski Krol polski Wielkie Xiąże Litewskie, Ruskie pruskie Mazowieckie, Zmudzkie Inflantskie, Smoleńskie, Czerniechowskie, a Szwedzki Gottski Wandalski dziedziczny Krol

Oznaymuiemy tym Listem naszym wszem wobec y Każdemu z osobna komu to wiedzieć należy. podłożony był przed nami extrakt authentyczny zapieczętowany z xiąg Grodzkich Łuckich wzięty potwierdzenie albo Confirmatią generalną swiet. pamięci Krola Jeo. Mći Władysława brata y Antecessora naszego praw wszystkich miastu Krzemienicowi służących. (: ciąg dalszy co do słowa iak w przywileiu 1mo Augusta 3°. :) Ten przywiley iest na iednym wielkim papyrze. Arkuszu po iedney stronie pisany bez pieczęci i w lichym stanie. —

N° 9. Przywiley vide N° 6.

Ten przywiley potwierdza przywiley Zygmunta Augusta który tu się pod N° 6 wypisany co do słowa.—

46. Władysław

IV z Bożey Łaski Krol polski, wielkie Xiąże Litewskie Ruskie, pruskie Mazowieckie, Zmudzkie Inflandzkie, y Szwedzki Godzki Wandalski dziedziczny Krol, Obrany Car Moskiewski. Oznaymuiemy niniejszym Listem naszym komu to wiedzieć należy, iż gdy pokazali przed nami Mieszczanie nasi Krzemienieccy List pargaminowy Nayiaśnieyszego Krola Zygmunta 3° Rodzica naszego namilszego ręką podpisany y pieczęcią Koronną mnieyszą zapieczętowany, w ktorym potwierdzić raczył list y przywileie przodkow naszych Krolow polskich na wolność ptacemysł y ceł y towarow ktorey koliek Mieszczania Krzemienieccy tak ziemnemi iako też y wodnemi drogami prowadzić chcieli y na inne Miasta Krzemienieckiego porządne postanowienie y swobody nadane y prosili nas za to abyśmy ten List Nayiaśnieyszego Zygmunta 3° Rodzica naszego y wszystkie iego contenta utwierdzili y umocnili ktorego listu słowo od słowa takie iest: Zygmunt August z Bożey Łaski Krol polski &c. wszdo kiew

Sigismundus Augustus Rex. (daley nastepuie) My tedy Sigmunt trzeci Krol Polski tym wszystkim prozbom Mieszczan naszych Krzemienieckich da Maiie sie przychyliwszy y przyzwolie na wolnosci od przodkow naszych im nadanych sglesciawszy List wyzey opisany we wszystkich artykulach y Conditiach iezby prawu ~~pospolitemu~~ temu nie ~~niebet~~ derogowało y w uzywaniu sa utwierdzamy y umacniamy tym listem naszym ktory dla lepszey wiary reką naszą podpisalismy y pieczęcią Koronną zapieczętowac roskazalismy. Dan w Warszawie na Seymie generalnym Coronnym dnia 14° Mca Kwietnia roku panskiego 1589° panowania naszego roku wtorego. Sigismundus Rex. Stanislaus Sieczinski

My tedy Władysław IV Krol Polski do prozby ich iże skłonniey przychyliwszy się pomieniony list we wszystkich artykulach punktach y Conditiach iezby prawu pospolitemu niebet przeciwny potwierdzamy y zmacniamy tym listem naszym ktory dla lepszey wiary reką naszą podpisalismy y pieczęcią Koronną zapieczętowac roskazalismy. Dan w Krakowie dnia tertia Mca Marca Roku Pan. 1633. panowania naszego Polskiego y Szwedzkiego pierwszego. Vladislaus Rex. (podpisano) Petrus Zeronski m.p. (bez pieczęci i niewyraznie do czytania dla wielu miejsc zepsutych chod dobrze)

Tka przyszłey na iedney, [karcie dwiey;] stronie ~~drugiey~~ iest pisany. —

Książki wyszłe z Krzemienieckiej Drukarni.

29

1. O prawach Mazowieckich Rozprawa czytana w Krzemieńcu na zakończenie roku Szkolnego 14° Lipca 811. przez Tadeusza Czackiego Tajnego Konsyliarza Prezesa Kommissyi Sądowej Edukacyjnej, Guberniy Wołyńskiey podolskiey i Kijowskiey, w tym wydziele Wizytatora i różnych uczonych Zgromadzeń Członka. W Krzemieńcu w Drukarni Gimnazium Wołyńskiego 1. vol. 12

2. Grammatyka języka Polskiego X Kopczyńskiego z przypisami r. 1812.

3. prawidła przystojności i obyczajności oraz prawa Uczniów X Kopczyńskiego 1819 roku.

4. Moralna nauka na klassę 1. 2. 1819.

5. Historya powszechna dla 4. klas. 1819 r.

6. Wypisy Łacińskie na kl. 3. 1819. i na kl. 4.

7. Jeografia powszechna r. 1819.

8. Wiersz X. Antoniewicza pod tytułem Starzec poborowy w 4to pod orthogr. 1819.

9. Ekonomia polityczna Chróścikiego. 1819.

r. 1820. Uchwała Duchowieństwa Łuckiego i Kamienieckiego z r. 1803 i 1804. in 4to stron. 20. —
10

11. List Korzeniowskiego do X. Osińskiego.

12. Rozprawa o Rozwodach. p. Tad. Czackiego. 8o Ark. 1.

13. Konrad. Krupińskiego Lekcja watpliwe.

14. Mowa X. Alojzego Osińskiego Professora Literatury w Gimnazyum Wołyńskiem przed rozpoczęciem popisów rocznych miana. w Krzemieńcu dnia 15o Lipca 1807 r.

15. Odezwa do Uczniów Wołyńskiego Gimnazyum przez Czackiego napisana w Żytomirzu. d. 23o Listopada 1806. No 590

16. Odezwa do Uczniów Gimnazyum Wołyńskiego w powszechności d. 28o Grudnia 1806 r. napisana p. Czackiego. No 692.

17. Odezwa do Uczniów Gimnazyum Wołyńskiego p. Czackiego. Dan w Krzemieńcu 22 Lutego 1808 r. No 93.

18. Kazanie przy Otwarciu Nauk w Gimnazyum Wołyń. p. X. Alojzego Osińskiego Professora Literatury w Krzem. 21. Września 1808. r.

19. Mowa JW Kaspra Kolumny Cieciszowskiego Biskupa Łuckiego i Żytomirskiego Kawalera Wiel. Orderów, miana w Krzemieńcu, w czasie Nabożeństwa na zakończenie rocznych w Gimnazyum Wołyńskiem Nauk. R. 1808. d. 15o Lipca. —

20. Mowa przy rozpoczęciu popisów rocznych w Gim. Wił. przez Euzeb. Słowackiego professora tegoż miany d. 10 Lipca 1808 r. miana.

21. Ustanowienie szkoły wyższej przy Wołyńskiem Gimnazyum. str. 4. (Wspomniany p. Czackiego 15º Lipca 1809 r. podane.)

22. Odezwa do Uczniów Wołyńskiego Gimnazyum; do rocznych Ziemianów, którzy dzieci swoie do tej szkoły oddaią. p. Tad. Czackiego d. 30 Kwietnia 1812 r. w Krzemieńcu miana. — t. roku przedrukowana.

23. Kazanie miane przy rozpoczęciu nauk w Gimnazium Wołyń. p. X. Alojzego Osińskiego prof. Literatury. d. 26. Września 1809. r.

24. Mowa na Obchód pamiątki Franciszka Scheidta Dawniej Prof. Chemii w Akademii Krakowskiej, po źniey mianowanego Dyrektora Gimnazium podolskiego, tymczasowego Professora Chemii w Gim. Wił. miana przez X. A. Osińskiego Prof. Liter. w Krzemieńcu.

25. Mowa przy rozpoczęciu popisów rocznych w Gim. Wił. o użytku i potrzebie języka Łacińskiego, szczególniej co stosunku z pisarzami Klasycznymi Rzymian miana 14º Lipca 1811 r. p. Franciszka Olędzkiego Prof. Języka pol. i Łacińskiego w Krzemieńcu w Drukarni Gimnazialney. —

Do Uczniów i Nauczycielów Wołyń. Gimnazium.
26. Postanowienie Tad. Czackiego w Żytomirzu d. 2° Grudnia 1810 r.
~~Z~~ Wydane. N° 636. ~~[illegible]~~ stron. 4. in folio.

27. Kazanie na Obchód pamiątki Józefa Czecha Dyrektora Gimnazium Wołyń. Członka Tow. Królew. przyjaciół Nauk, miane p. X. Al. Osińskiego Prof. Liter. w Gim. Wołyń. w Krzemieńcu 28° Kwietnia 1811. W Drukarni Gimnazialney. — Stronnic in 8° – 20.

28. Mowa przy Otwarciu Gimnazium w Kijowie miana przez JW. Adama Grafa Rzewuskiego, w byłey R. P. Polskiey Kasztelana Witebskiego, Taynego Konsyliarza w państwie Rossyiskiem, tegoż Marszałka Guberskiego Kijowskiey Gubernij i rozmaitych orderów Kawalera. d. 30° Stycznia 1812 r. w Krzemieńcu w Drukarni Gim. Wołyń.
Stronnic 14 in 8°

29. Rzecz krótka nad pismem za Księgą Czarną, w Imieniu bezstronney Publiczności p. iednego z Obywateli Powiatu Włodzimirskiego. (X. Tad. Czackiego.) w Drukarni Krzemienieckiey będącey pod Rządem X. Aloizego Osińskiego 1817 roku. in 8° ~~[illegible]~~ stron. 3 niecałych.

30. O Prawie, które maią Obywatele Prowincyi składaiących dawną Polskę, do wolnego szynkowania piwa, miodu, i gorzałki, i o przyczynie, dla którey Obywatele dawney Rossyi, niemaiąc tey części dochodów krzywdy nieponoszą. Rozprawa (T. Czackiego)

z wydziału prawnego czytana w Krzemieńcu 1806 r. 26. Lipca. in 8° stron. 16. —

31. Mowa JW. Tad. Czackiego Tajnego Konsyliarza Jego Imperatorskiey Mości, różnych zgromadzeń uczonych członka Gub. Wołyńskiey Kijow. i Podol. Wizytatora. o pożytkach z wychowania publicznego i domowego, przy kończeniu roku szkolnego w Gimn. Wołyń. miana 1806 r. 20. Lipca. in 8° stron. 14. —

32. Mowa przy Rozpoczęciu popisów rocznych w Gimnazium Wołyń. p. Euzeb. Słowackiego Prof. wymowy. d. 10 Lipca r. 1808. miana. Stronnic in 8° 17. —

1634 Stanęła umowa między Władysławem IV
Królem Polskim i Moskalami, że Władysław na
zawsze się zrzekał tytułu ~~wielkiego~~ xięcia Mos-
kiewskiego i uwalnia ich od przysięgi, tytuł
zaś ten daie Michałowi Fedorowiczowi Filare-
towi i tegoż uznaie za prawdziwego xięcia.
Dyplomat swój i papiery dotyczące Nominacyi
swoiey temuż Fedorowiczowi oddał, wzaiemnie
xiąże Moskiewski zwraca Królowi pol. Czernichowską
prowincyą z przyległościami, Czernichów, Siewior, Nowogrodek
i xięstwu Litewskiemu Smoleńsk z okręgiem,
z zamkami Drohobusz, Biała, Rostawia, Starodub,
Trupiesko, Porzeców, Newela, Sobiesza, Krasnybród,
Morosktonicza, popowa góra ze wszystkiemi narzę-
dziami woiennemi, i że tytułować się niebędzie xię-
ciem Smoleńskim i Czerniechowskim, i że ten
tytuł xiąże Ruski, ściągać się niema do
Kraiów Ruskich podległych Polsce i wzaiemnie.
i że nakoniec do Livonij, Estonij Kurlandyi żadnego
prawa rościć niebędzie xiąże Moskiewski.
w Chron. Piaseckij.

1807 roku d. 21. Grudnia wyszedł ukaz stanowiący Kommissye Edukacyjne w Wilnie i na Wołyniu ustanowione do odzyskania, obrachowania i zabezpieczenia funduszu szkolnego. Do odzyskania należytych dochodów rozrządzenia spraw i dla uporządkowania własności publiczney Oświeceniu Krajowemu poświęconey. a to staraniem Ministra Narodowego Oświecenia Piotra Hrabi Zawadowskiego ~~Xa~~ Tadeusza Kattre Czackiego i staraniem założone Gymnazium Wołyńskie któremu oddano na wieczną własność Starostwo Krzemienieckie.

Miasto Krzemieniec zniszczone było za panowania Jana Kazimierza. oraz przywiley tegoż Króla Krzemieńcowi nadany r. 1642. – prawa i przywileie tegoż miasta w tymże czasie zabrane zostały. tamże.

przywiley Władysława IV w Marcu r. 1635 miastu Krzemieńcowi nadany, na którym to przywileiu podpisany iest Hieronymus Drunin, potwierdza przywileie Królowey Bony r. 1542

Ugoniti fuerunt denominati a porta Ugonea Civitatis Turonensis.
vide Chron. piasecii pag. 24.

Anno 1572 nocte festivitatem Divi Bartholomaei Apostoli praecedente Carolus IX Colignium et praecipuos ex Ugonotis ferociores interfici jussit. v. Chron. pias. pag. 25.

Sicilianae Vesperae inciderunt A. C. 1282. Vespere sacra pentecostes sub Martino IV papa. idem.

Henricus Rex anno 1579 natalis sui et inaugurationis ad Poloniae et Galliae Regnum die Mensis Januarii primo Ordinem S. Spiritus instituit. ib. pag. 26.

Lutherus haeresim seminare incipit ult. Octob. 1517. ib. p. 29.

Concilium Tridentinum est ~~initiatum~~ inchoatum a paulo III P. 1546. primum Mantuae, postea Vincentiae, deinde Bononiae, iterum Tridenti Anno C. 1551 sub Julio Pont. m. firme consedit, ~~ib. pa. 33.~~ et finitum 4. Decembris 1562 sub P. pio IV. ib. p. 33.

Stephanus Rex Judicium Tribunalis Regni instituit Varsaviae anno 1578. – pag. 43.

Augusto Regi poloniae jurant fidelitatem Livoniae proceres anno 1560 Vilnae. (: Gothardus Kethlerus Magister Ordinis Teutonici :)

Edycya Kroniki Piaseckiego którą uzyskałem była Krakowska 1645 approbowana. Zawiera dzieje ~~polskie od Nast...~~ ~~przeniesienia na Tron polski Stefana Batorego do r. 16~~ królestwa pol. od r. 1571 do 1648. i znakomitsze wypadków w innych krajach (~~współczesnych~~ spółczesne i).